

Sygn. akt VU 2632/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głównyński

Protokolant: Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2014 roku w Legnicy

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 3 lipca 2014 roku

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 3 lipca 2014 roku, znak (...) w ten sposób, że do obliczenia emerytury wnioskodawcy J. S. zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) przyjmuje kwoty składki zaewidencjonowanej na koncie oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji rocznej za 2012 r. oraz waloryzacji kwartalnej za I, II, III i IV kwartał 2013 r.

Sygn. akt VU 2632/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 03 lipca 2014 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury wnioskodawcy J. S. od 1 czerwca 2014 r., tj. od miesiąca, w którym ustała przyczyna powodująca zawieszenie świadczenia.

Ustalając kwotę składki zewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji na 290.080,73 zł, a kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego na 670.869,01 zł, organ emerytalny dokonał obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej „ustawa emerytalna”). Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2013 r. wysokość emerytury przysługującej od 1 czerwca 2014 r. organ ustalił na 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej – 921,19 zł i 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej – 3.123,77 zł; a więc łącznie 4.044,96 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca J. S..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji i podnosząc dodatkowo, że zasadą waloryzacji składek i kapitału początkowego jest waloryzacja roczna, a waloryzacja kwartalna przewidziana w art. 25a ustawy emerytalnej stanowi odstępstwo od waloryzacji rocznej i ma na celu zapewnienie osobom przechodzącym na emeryturę w różnych miesiącach roku, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego. Tym samym waloryzacja kwartalna nie dotyczy osób, których emerytura zostaje ustalona w czerwcu danego roku, gdyż ich składki i kapitał na dzień 1 czerwca zostały zwaloryzowane wskaźnikiem rocznym, a więc za cały rok poprzedzający ustalenie emerytury. W niniejszej sprawie, jak wyjaśnił organ rentowy, decyzją z dnia 03 czerwca 2014r. ustalono wysokość emerytury wnioskodawcy na dzień 01 kwietnia 2014r. i obliczając tę wysokość na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej uwzględniono zwaloryzowaną kwotę składek oraz kapitału początkowego z zastosowaniem rocznych wskaźników waloryzacji za lata 1999-2012 oraz wskaźników waloryzacji kwartalnych - ostatni za III kwartał 2013 r. Jednakże ustalona w ten sposób wysokość emerytury nie była ostateczna, albowiem wnioskodawca kontynuował zatrudnienie i wypłata świadczenia została zawieszona. Zaskarżoną decyzją ustalono ostateczną wysokość emerytury wnioskodawcy na dzień 01.06.2014r., przy uwzględnieniu zwaloryzowanej kwoty składek oraz kapitału początkowego z zastosowaniem rocznych wskaźników waloryzacji za lata 1999-2013.

Stan faktyczny niezbędny i zarazem wystarczający do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy był bezsporny i sprowadzał się do następujących ustaleń:

Wnioskodawca J. S. urodził się w dniu (...)

Decyzją z dnia 03 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2014 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek i zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawcę zatrudnienia. Emeryturę wyliczono na kwotę 4.328,27 zł, w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej.

W dniu 24 czerwca 2014 r. wnioskodawca przedłożył do ZUS świadectwo pracy z dnia 24 czerwca 2014 r., z którego wynikało, że był on zatrudniony w (...) S.A. Oddział Huta (...) od 29 maja 1973 r. do 24 czerwca 2014 r. Jednocześnie wniósł o wznowienie wypłaty emerytury.

Po rozpatrzeniu wniosku J. S. z dnia 24 czerwca 2014 r., kolejną decyzją z dnia 03 lipca 2014 r., wydaną na podstawie nowych dokumentów, organ rentowy przeliczył emeryturę, ustalając kwotę składki zewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji na 290.080,73 zł, a kwotę skorygowanego i zwaloryzowanego kapitału początkowego na 670.869,01 zł i wyliczając wysokość emerytury na kwotę 4.044,96 zł, w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej.

/bezsporne, ponadto: akta ubezpieczeniowe ZUS/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Istota sporu sprowadzała się do stwierdzenia, czy ustalając wysokość emerytury w czerwcu, ostatniej waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku według zasad opisanych w art. 25a ustawy emerytalnej, przy przyjęciu kwartalnych wskaźników waloryzacyjnych za cztery kwartały 2013 r., czy też wyłącznie według zasad opisanych w art. 25 w/w. ustawy, przyjmując, iż zostały w dniu 1 czerwca 2014 r. zwaloryzowane wskaźnikiem waloryzacji rocznej za 2013 r.

Stosownie do treści art. 25 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne,

z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173- 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu (ust. 3).

Waloryzacji podlega kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji (ust. 4).

Natomiast w myśl art. 25a ust. 1 przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.

W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku (art. 25a ust. 2).

Waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych (art. 25a ust. 3).

Natomiast waloryzację kapitału początkowego prowadzi się na podstawie art. 173 ust. 4, 5 i 5a ustawy emerytalnej, który stanowi, iż pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r. Drugiej waloryzacji, przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r., dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a, natomiast trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a.

Wskazać należy, że waloryzacja roczna składek polega na pomnożeniu zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek emerytalnych na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana, przez wskaźnik waloryzacji, powiększona o kwotę przeprowadzonych już waloryzacji. Przeprowadzana jest od 1 czerwca każdego roku – corocznie, z urzędu.

Waloryzacje kapitału początkowego przeprowadzane są według wskaźników waloryzacji składek.

Natomiast zgodnie z art. 25a ustawy o emeryturach i rentach przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią roczną waloryzację, jest waloryzowana kwartalnie.

Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie, waloryzacja roczna ze swej natury ma zapewnić realność podstaw, od których zależy wysokość emerytury. Dlatego też waloryzacji dokonuje się przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług

konsumpcyjnych (art. 25 ust. 6 ustawy emerytalnej). Formuła corocznej waloryzacji składek ustalona w art. 25 ustawy podlega uszczegółowieniu w art. 25a poprzez odesłania zawarte w ust. 3 art. 25 („z uwzględnieniem art. 25a”). Przepis art. 25a ustawy ma charakter szczególnej regulacji waloryzacji dla potrzeb pierwotnego ustalenia wysokości emerytury dla osób przechodzących na emeryturę, tak aby stan ich konta uwzględniał przyrost przypisu składek przypadających po ostatniej waloryzacji rocznej dokonanej w trybie art. 25 ustawy emerytalnej. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 325/12 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 lutego 2013 r., III AUa 757/12).

Przepis ust. 2 art. 25a ustawy precyzyjnie ustala mechanizm ostatniej kwartalnej waloryzacji w zależności od terminu kwartalnego ustalania wysokości emerytury. Treść pkt 2 ust. 2 art. 25a ustawy nie pozostawia wątpliwości, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w drugim kwartale 2014 r. – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, co przesądza o stosowaniu trybu waloryzacji kwartalnej oraz o wysokości ostatniego wskaźnika waloryzacyjnego.

Podsumowując, art. 25 ustawy emerytalnej dotyczy ustalenia podstawy emerytury, co następuje w decyzji o przyznaniu świadczenia, zaś w dalszym czasie waloryzowana będzie już sama wysokość emerytury w oparciu o art. 25 a ustawy emerytalnej, a nie jej podstawa. Zgodnie z jasnym brzmieniem art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, mechanizm przewidziany w tym przepisie ma zastosowanie wyłącznie w stosunku do osób, którym ustalono już prawo do emerytury. Waloryzacja kwartalna dotyczy składek zaewidencjonowanych na koncie po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną. Możliwość waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego istnieje tylko w przypadku naliczania emerytury, a formułę tę ustawodawca wprowadził jednorazowo w celu zapewnienia osobom przechodzącym na emeryturę w różnych miesiącach roku, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego - przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim. Mechanizm obliczenia waloryzacji, pomiędzy wskazaną w art. 25a ust. 2 ostatnią kwartalną waloryzacją, a ostatnią waloryzacją roczną, został ujęty wyczerpująco w art. 25 a ust. 2-8 ustawy emerytalnej.

Błędne zatem jest stanowisko organu rentowego, że ustalenie ostatecznej wysokości emerytury zależy od daty jej wypłaty, a w związku z tym – skoro rozwiązanie stosunku pracy następuje w okresie od 1 czerwca danego roku, to świadczenie podlega jedynie waloryzacji rocznej. Z kolei w przypadku ustania zatrudnienia przed 1 czerwca świadczenie podlega także waloryzacji kwartalnej.

Taki mechanizm obliczania wysokości emerytury w niniejszej sprawie nie znajduje uzasadnienia w obowiązującej regulacji prawnej, bowiem art. 173 ust. 5a ustawy emerytalnej, ustalając metodę trzeciej (od 2002 r.) i kolejnej waloryzacji, odsyła do art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a. Nie znajduje zatem w tym przypadku zastosowanie art. 25 ust. 1 tej ustawy. Niemniej istotny jest też zapis ust. 3 art. 25, zgodnie z którym w wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu.

Ponadto należy zauważyć, że gdyby przyjąć za organem rentowym, iż podstawa obliczenia należnej emerytury została zwaloryzowana w dniu 1 czerwca 2014 r. rocznym wskaźnikiem waloryzacyjnym za 2013 r., to wówczas waloryzacji podlegałyby tylko kwota zaewidencjonowana na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2013 r. bez możliwości rekompensaty za dalsze okresy - do dnia 1 czerwca 2014 r. Taka praktyka waloryzacyjna prowadziłaby do niedopuszczalnego zróżnicowania sposobu ustalenia wysokości emerytury w trakcie drugiego kwartału (ustalania wysokości emerytury w kwietniu i maju przy waloryzacji kwartalnej, a w czerwcu przy waloryzacji rocznej), co narusza zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że w niniejszej sprawie jako ostatnią waloryzację roczną należy traktować waloryzację dokonaną od 1 czerwca 2013 r., za rok 2012, obejmującą składki zgromadzone na stan z dnia 31 stycznia 2012 r. Od dnia 1 czerwca 2014 r. waloryzacja roczna za rok 2013 nie była już możliwa, bowiem w kwietniu 2014 r. świadczenie emerytalne zostało już przyznane i została ustalona jego podstawa. Tym samym składki

zaewidencjonowane na koncie po 31 stycznia 2012 r., za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną, powinno nastąpić w oparciu o art. 25a ust 2 pkt 2 ustawy emerytalnej. Nie będą zatem wyłączone z waloryzacji składki za 2013 r. i połowę roku 2014, które nie mogły być objęte kolejną waloryzacją roczną, przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności, na mocy powołanych wyżej przepisów w związku z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.